

Cauza 26/76

**HOTĂRÂREA CURȚII
DIN 25 OCTOMBRIE 1977***

Metro SB-Großmärkte GmbH & Co. KG

împotriva

Comisiei Comunităților Europene

„Sisteme de distribuție selectivă”

În cauza 26/76,

METRO SB-GROSSMÄRKTE GMBH & CO. KG, Schlüterstraße 3, Düsseldorf 4, reprezentată de către domnul von der Osten din baroul din Düsseldorf, cu domiciliul ales în Luxemburg la biroul lui Robert Elter, 11, boulevard Royal,

reclamantă,

și

VERBAND DES SB-GROSSHANDELS E.V., Theaterstraße 8, 3 Hanovra, reprezentată de către domnul Bartholatus din baroul din Hambourg, cu domiciliul ales în Luxemburg la biroul lui Robert Elter, 11, boulevard Royal,

intervenientă,

împotriva

COMISIEI COMUNITĂȚILOR EUROPENE, reprezentată de către Dieter Oldekop, membru al Serviciului juridic al Comisiei, cu domiciliul ales în Luxemburg, la biroul lui Mario Cervino, Bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

pârâtă,

și

SABA (Schwarzwälder Apparate-Bau-Anstalt August Schwer und Söhne), Villingen-Schwenningen, reprezentată de către Christian Hootz din baroul din Stuttgart, cu domiciliul ales în Luxemburg, la biroul lui Georges Reuter, 12, rue Notre-Dame,

intervenientă,

* Limba de procedură: germana.

având ca obiect anularea Deciziei Comisiei Comunităților Europene din 15 decembrie 1975 privind o procedură în temeiul articolului 85 din Tratatul CEE (IV/847-SABA, JO L 28, 3.2.1976, p. 19),

CURTEA,

compusă din H. Kutscher, președinte, M. Sørensen și G. Bosco, președinți de cameră, A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, A. J. Mackenzie Stuart, A. O'Keefe și A. Touffait, judecători,

avocat general: G. Reischl
grefier: A. Van Houtte

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

1. Acțiunea introdusă de firma Metro SB-Großmärkte GmbH & Co. KG (denumită în continuare Metro) și primită la grefa Curții la 11 martie 1976 are ca prim capăt de cerere anularea Deciziei Comisiei din 15 decembrie 1975 (JO L 28, 3.2.1976, p. 19) referitoare la o procedură în temeiul articolului 85 din tratat cu privire la sistemul de distribuție selectivă pus în aplicare de către societatea Schwarzwälder Apparate-Bau-Anstalt, August Schwer und Söhne GmbH (denumită în continuare SABA) pentru comercializarea mărcii sale pe piața comună a unor echipamente electronice de divertisment;

Al doilea capăt de cerere privește anularea refuzului, exprimat de către Comisie în scrisoarea sa din 14 ianuarie 1976, de a reveni asupra deciziei sale din 15 decembrie 1975 pentru a ține seama de obiecțiile reclamantei, care au mai fost invocate în cursul audierii părților interesate și a terților, audiere ce fusese efectuată de către Comisie, în conformitate cu articolul 19 din Regulamentul nr. 17 al Consiliului din 6 februarie 1962 și cu Regulamentul nr. 99/63 al Comisiei din 25 iulie 1963, înainte de a adopta decizia atacată;

Prin articolul 1 din această decizie se recunoaște faptul că, astfel cum au fost stabilite de SABA, condițiile de vânzare pentru piața internă (ediția din mai 1972) nu intră sub incidența interdicției de la articolul 85 alineatul (1) din tratat, în vreme ce, prin articolul 2, Comisia decide că restul deciziilor din sistemul de distribuție în cauză beneficiază de o scutire în sensul articolului 85 alineatul (3);

2. Cu toate că acțiunea urmărește anularea întregii decizii atacate, examinarea motivelor invocate arată că acestea pun în discuție doar legalitatea articolului 2 din această decizie;

Cu privire la admisibilitate

a) *Cu privire la scrisoarea din 14 ianuarie 1976*

3. Comisia a contestat admisibilitatea acțiunii în măsura în care aceasta este îndreptată împotriva refuzului exprimat în scrisoarea sa din 14 ianuarie 1976;
4. Acest refuz este doar o confirmare a deciziei din 15 decembrie 1975 și anularea sa s-ar confunda cu anularea acestei decizii, astfel încât acțiunea trebuie, în privința acestui al doilea aspect, să fie considerată drept lipsită de obiect și, prin urmare, inadmisibilă;

b) Cu privire la decizia din 15 decembrie 1975

5. SABA, care intervine în litigiu pentru a susține concluziile Comisiei, consideră că acțiunea este inadmisibilă, Metro nefiind direct și individual vizată de decizia pe care o atacă;
6. În conformitate cu articolul 173 alineatul (2) din tratat, „orice persoană fizică sau juridică poate introduce, în aceleași condiții, o acțiune împotriva deciziilor care îi sunt adresate și a deciziilor care, deși au fost adoptate sub forma unui regulament sau a unei decizii adresate unei alte persoane, o privesc direct și individual”;

Metro nu este destinatarul deciziei atacate, este necesar să se examineze dacă aceasta o privește direct și individual;

7. Metro este o întreprindere care desfășoară comerț cu ridicata, în sistemul self service, în aproximativ treizeci de unități, în Republica Federală Germania, precum și în alte state membre;

Această formă de distribuție, care o face să concureze în special cu comercianții cu ridicata specializați, constă în aprovizionarea en gros de la producători, pentru o gamă largă de produse alimentare (sectorul food) și altele (sectorul non-food) pentru revânzare, în principal la comercianți cu amănuntul în scopul revânzării de către aceștia, dar și la întreprinderi comerciale, artizanale sau industriale în vederea utilizării mărfurilor cumpărate în scopuri profesionale sau, în cele din urmă, în scopul vânzării către consumatori finali particulari numiți „consumatori instituționali”, această ultimă funcție reținându-se că face obiectul unor contestații între părți;

Metro distribuie aceste produse prin așa-numitul sistem „cash and carry”, conform căruia cumpărătorii se aprovizionează de la punctele de vânzare cu mărfuri care sunt depozitate astfel încât să permită clientului să ridice el însuși în mod rapid marfa, prezentate într-un mod simplu și sunt plătite în numerar, ceea ce ar duce la niște reduceri de preț și la posibilitatea de a opera cu marje de profit mai mici decât cele din comerțul cu ridicata tradițional;

Astfel, această formă de distribuție se caracterizează în același timp prin metode de vânzare speciale și prin tipul de clientelă la care se adresează comerciantul cu ridicata;

8. Reclamanta, solicitând societății SABA să o admită în calitate de comerciant cu ridicata pentru distribuirea de echipamente electronice pentru divertisment, a întâmpinat un refuz întrucât nu era dispusă să accepte un anumit număr de cerințe de care SABA condiționează acordarea statutului de comerciant cu ridicata al societății SABA, condiții care, conform reclamantei, n-ar fi compatibile cu structura comerțului cu ridicata în sistemul self-service astfel cum îl practică aceasta;

Acest lucru ar fi fost valabil în special în cazul interdicției aplicate comercianților cu ridicata ai SABA de a livra aparate SABA la consumatorii finali profesionali, adică la comercianții sau meșteșugarii care nu aparțin sectorului electronicelor, dar care utilizează aparatele cumpărate în scopuri profesionale, precum și în cazul interdicției de a livra către consumatorii finali „instituționali” și, de asemenea, al obligațiilor impuse comercianților cu ridicata prin contractul de cooperare care îi leagă de SABA;

Pe de altă parte, în opinia intervenientei SABA, aceste condiții ar fi compatibile cu activitatea desfășurată de Metro al cărei refuz s-ar explica mai degrabă printr-o politică de vânzări care urmărește să îmbine într-o singură activitate rolul unui comerciant cu ridicata și pe cel al unui comerciant cu amănuntul, ceea ce SABA nu ar putea admite, ținând seama de structura sistemului său de distribuție care ar separa complet cele două funcții, în conformitate, după spusele sale, cu cerințele legislației federale germane;

9. Din cauza refuzului pe care l-a întâmpinat, reclamanta a prezentat Comisiei, la 7 și 9 noiembrie 1973, în conformitate cu articolul 3 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 17, o cerere de constatare a faptului că sistemul de distribuție pus în aplicare de către SABA constituia o încălcare a articolelor 85 și 86 din tratat și de obligare a societății SABA să înceteze această încălcare;
10. La rândul său, SABA, în 1962, 1963, 1969 și 1972, pentru obținerea unei decizii de neintervenție în sensul articolului 2 din Regulamentul nr. 17 sau a unei declarații privind exceptarea în sensul articolului 85 alineatul (3) din tratat și a articolului 6 din Regulamentul nr. 17, a notificat Comisiei condițiile sale de vânzare pentru piața internă, acordurile de distribuție exclusivă pe care le încheie cu societăți cu sediul în alte state membre, „acordurile de distribuție obligatorii” cu distribuitorii, comercianții cu ridicata și cu amănuntul în Republica Federală Germania și „declarațiile de angajament pentru CEE ale comercianților cu ridicata ai SABA și ale comercianților cu amănuntul specializați ai SABA”;

La 22 iulie 1974, după reclamația introdusă de Metro, SABA a notificat de asemenea contractul tip de cooperare pe care aceasta le impune comercianților cu ridicata autorizați de aceasta;

11. Comisia, considerând că Metro ar pretinde un interes legitim în cazul constatării unei încălcări, a examinat cererile prezentate de Metro și SABA;

După ce, într-o primă etapă, a comunicat societății Metro că a estimat că nu poate să dea un răspuns favorabil plângerii sale, invitând-o, prin telexul din 6 decembrie 1974, în

conformitate cu articolul 6 din Regulamentul nr. 99/63, să-i prezinte observațiile, Comisia, ca urmare a observațiilor prezentate de reclamantă și a audierii acesteia, și-a modificat parțial punctul de vedere și a obligat SABA să elimine angajamentele pe care le impune comercianților cu ridicata, în special interdicția de vânzare către consumatorii finali profesionali;

După ce SABA a acceptat, printre altele, această modificare, Comisia a adoptat decizia atacată care păstrează, cu toate acestea, în anumite aspecte, particularitățile sistemului de distribuție criticate de reclamantă în cursul procedurii administrative;

12. Metro, considerând că sistemul de distribuție aprobat astfel păstra obstacole nelegale în calea admiterii sale în calitate de comerciant cu ridicata al SABA, a introdus prezenta acțiune;
13. Rezultă din faptele menționate că decizia atacată a fost adoptată în special ca urmare a unei reclamații introduse de Metro și că se pronunță asupra dispozițiilor sistemului de distribuție al SABA pe care această societate le-a invocat și continue să le invoce împotriva Metro pentru a-și justifica refuzul de vânzare și de autorizare drept comerciant cu ridicata și pe care reclamanta le-a criticat deja pentru acest motiv în reclamația sa;

Este atât în interesul unei bune administrări a justiției, cât și a unei exacte aplicări a articolelor 85 și 86 ca persoanele fizice și juridice care sunt autorizate, în temeiul articolului 3 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 17, să solicite Comisiei să constate o încălcare a respectivelor articole 85 și 86, să poată, în cazul în care cererea lor nu este aprobată total sau parțial, să dispună de o cale de acțiune destinată protejării intereselor lor legitime;

În aceste condiții, reclamanta trebuie considerată ca fiind direct sau individual vizată, în sensul articolului 173 alineatul (2), de decizia în litigiu, iar acțiunea este, prin urmare, admisibilă;

Cu privire la fond

14. În opinia reclamantei, Comisia, adoptând decizia în litigiu, a încălcat atât articolul 85 alineatul (3) din tratat, acordând exceptarea de la interdicția prevăzută la articolul 85 alineatul (1), cu toate că nu erau îndeplinite condițiile pentru o asemenea exceptare, cât și articolul 86 din tratat, autorizând un abuz de poziție dominantă;
15. Articolul 86 din tratat ar trebui să se aplice doar dacă SABA dispune de o poziție dominantă, astfel încât trebuie să se examineze în primul rând dacă este cazul în speță;

I — În ceea ce privește existența unei poziții dominante

16. În sprijinul afirmației sale conform căreia SABA ar dispune de o poziție dominantă pe piața echipamentelor electronice de divertisment în Republica Federală Germania, reclamanta susține că, în acest stat membru, zece producători s-ar ocupa în mod activ de

fabricarea de echipamente electronice de divertisment, însă șase dintre aceștia dețin cote care constituie în ansamblu marea parte a pieței, printre care se află și SABA care, în domeniul televiziunii în culori, ar avea o cotă superioară mediei producând zilnic o mie de aparate;

Reclamanta adaugă faptul că, datorită calității lor deosebite, aparatele SABA, în ciuda prețurilor lor, sunt căutate de clienți, astfel încât orice distribuitor ar trebui, în gama de produse pe care le oferă, să poată prezenta aparate SABA, sub amenințarea de a se găsi într-o poziție concurențială defavorabilă;

17. În conformitate cu datele furnizate de Comisie și necontestate de reclamantă, douăzeci și șase de producători germani ar fi prezenți pe piața echipamentelor electronice de divertisment dintre care opt, printre care și SABA, dețin aproximativ 90% din piață, partea deținută de SABA situându-se între 5 și 10%;

În ceea ce privește în special televizoarele a căror cifră de producție zilnică este invocată de către reclamantă în sprijinul afirmațiilor sale, reiese din datele furnizate de Comisie pentru anul 1975 și acceptate de reclamantă drept reprezentative că opt producători acoperă 91% din piața germană, dintre care un producător depășește 25%, trei 10%, în timp ce următorii patru, printre care se află și SABA, au cote de piață de 7 sau 6%;

Din aceste date reiese că, chiar dacă – însă acest lucru nu a fost nici pretins, nici demonstrat – trebuia să se considere piața televizoarelor în culori drept piața de referință, mai degrabă decât piața tuturor produselor electronice de divertisment, este vorba de cote de piață relativ modeste;

Deși cota de piață deținută de o întreprindere nu constituie neapărat singurul criteriu al existenței unei poziții dominante, se poate, cu toate acestea, concluziona pe drept cuvânt că niște cote de piață așa reduse precum cele deținute de SABA exclud, cu excepția unor circumstanțe speciale, existența unei poziții dominante pe o piață de produse de înaltă tehnică, dar ușor substituibile în ochii marii părți a cumpărătorilor;

Acest lucru este cu atât mai mult valabil cu cât este recunoscut faptul că între diferiții producători există o concurență acerbă;

Faptul că produsul în cauză trebuie să stimuleze, prin calitatea sa, distribuitorii să-l introducă în gama pe care o oferă nu constituie, în sine, un element care să poată permite producătorului să acționeze într-o mare măsură, fără să trebuiască să țină seama de atitudinea concurenților săi și, prin urmare, de a-i asigura o poziție dominantă, dar constituie un mijloc de concurență printre altele;

Acest lucru este valabil și pentru faptul invocat de reclamantă și de intervenienta Verband des Selbstbedienungs-Großhandels (denumită în continuare SB-Verband), că alți producători de echipamente electronice de divertisment ar fi adoptat sau s-ar pregăti să adopte sisteme de distribuție selectivă similare sistemului aprobat de Comisie în decizia atacată;

Acest fapt poate fi eventual luat în considerare pentru stabilirea conformității sistemului în litigiu cu articolul 85 din tratat, dar nu ar putea avea ca efect, în circumstanțele prezentului caz, transformarea poziției deținute de SABA pe piața în cauză într-o poziție dominantă;

18. SABA nefiind într-o poziție dominantă în sensul articolului 86 din Tratatul CEE, această dispoziție nu ar putea să-și găsească aplicare în această privință, astfel încât acțiunea, atâta vreme cât se întemeiază pe încălcarea acesteia, trebuie respinsă;

II — Cu privire la aplicarea articolului 85

19. În opinia reclamantei, articolul 2 din decizia atacată ar fi viciat de abuz de putere în măsura în care Comisia nu a recunoscut „ceea ce face obiectul protecției instituite prin articolul 85 (și anume) libera concurență în beneficiul consumatorului și nu în apărarea intereselor paralele ale unui producător și ale unui anumit grup de comercianți, urmărind să obțină prețuri de vânzare considerate satisfăcătoare de către aceștia din urmă”;

De asemenea, pentru cazul în care sistemul de distribuție în litigiu ar trebui considerat ca susceptibil să beneficieze de o exceptare de la interdicție prin aplicarea articolului 85 alineatul (3), reclamanta susține că, în speță, Comisia a aplicat inexact această dispoziție acordând exceptarea unor restrângeri ale concurenței care nu ar fi indispensabile pentru atingerea obiectivelor de îmbunătățire a producției sau a distribuției sau de promovare a progresului tehnic și economic și care ar duce la eliminarea concurenței între comercianții cu ridicata în sistemul self service;

A — În ceea ce privește existența unui abuz de putere

20. Concurența nedegradată menționată la articolele 3 și 85 din Tratatul CEE implică existența pe piață a unei concurențe eficiente (workable competition), adică a unui nivel de concurență suficient pentru respectarea cerințelor fundamentale și pentru îndeplinirea obiectivelor tratatului și, în special, crearea unei piețe unice prin realizarea unor condiții analoge condițiilor unei piețe interne;

Această cerință admite că natura și intensitatea concurenței pot varia în funcție de produsele sau serviciile în cauză și a structurii economice a piețelor sectoriale în cauză;

În special, în sectorul producției de bunuri de consum durabile, de înaltă calitate și tehnică, în cadrul căruia un număr relativ redus de producători, mici și medii, oferă o gamă variată de aparate ușor substituibile, cel puțin în ochii consumatorilor, structura pieței nu se opune existenței unor canale de distribuție diferențiate adaptate caracteristicilor proprii ale diferiților producători și nevoilor diferitelor categorii de consumatori;

În această perspectivă Comisia, pe drept cuvânt, a recunoscut că sistemele de distribuție selectivă constituiau, printre altele, un element de concurență în conformitate cu articolul

85 alineatul (1), cu condiția ca alegerea revânzătorilor să se desfășoare în funcție de criterii obiective de caracter calitativ, referitoare la calificarea profesională a revânzătorului, a personalului și instalațiilor acestuia, iar aceste condiții să fie stabilite în mod uniform în privința tuturor potențialilor revânzători și să se aplice în mod nediscriminatoriu;

21. Este adevărat că, în aceste sisteme de distribuție, accentul nu se pune în general nici în mod exclusiv, nici în mod esențial pe concurența prețurilor;

Acest lucru se întâmplă, în special, atunci când, precum în speță, accesul la rețeaua de distribuție se subordonează unor condiții care depășesc necesitățile unei distribuții de produse corespunzătoare;

Concurența prețurilor, oricât de importantă ar fi – astfel încât nu poate fi niciodată eliminată – nu constituie, cu toate acestea, singura formă eficientă de concurență, nici cea careia trebuie, în orice circumstanțe, să i se acorde o prioritate absolută;

Competențele acordate Comisiei prin articolul 85 alineatul (3) demonstrează că se pot concilia cerințele de a păstra o concurență eficientă cu protejarea unor obiective de natură diferită și că, în acest scop, se pot admite anumite restrângeri ale concurenței atunci când acestea sunt indispensabile realizării acestor obiective și nu duc la eliminarea concurenței pentru o parte semnificativă a pieței comune;

Preocuparea, în cazul comercianților specializați cu ridicata și cu amănuntul, de a păstra un anumit nivel al prețurilor corespunzătoare preocupării menținerii, în interesul consumatorului, a posibilității pentru acest canal de distribuție de a subzista alături de noi forme de distribuție axate pe o politică concurențială de natură diferită, intră în cadrul obiectivelor care pot fi urmărite fără a intra neapărat sub incidența interdicției de la articolul 85 alineatul (1) și, în cazul în care se întâmplă acest lucru în totalitate sau parțial, în cadrul articolului 85 alineatul (3);

Acest lucru este valabil cu atât mai mult cu cât aceste condiții contribuie, de asemenea, la o îmbunătățire a concurenței în măsura în care aceasta se aplică altor elemente decât prețurile;

22. Chiar dacă cifrele avansate, de o parte și de alta, în ceea ce privește existența unei concurențe a prețurilor între distribuitorii SABA, ajung să constate o anumită rigiditate în structura prețurilor, nu permit, cu toate acestea, în special din cauza existenței unor factori de concurență între produsele aceleiași mărci (intra-brand) și, în același timp, a existenței unei concurențe efective între mărci diferite, să se concluzioneze că există o restrângere sau o eliminare a concurenței în sectorul electronicii de divertisment;

Cu toate acestea, Comisia trebuie să se asigure ca rigiditatea acestei structuri să nu fie sporită, ceea ce s-ar putea întâmpla în ipoteza unei multiplicări a rețelelor de distribuție selectivă pentru comercializarea aceluiași produs;

Neacordând exceptarea solicitată decât pentru un termen care expiră la 21 iulie 1980, Comisia și-a rezervat posibilitatea de a reexamina în termene rezonabile consecințele deciziei sale în această privință;

În aceste condiții, motivul întemeiat pe existența unui abuz de putere trebuie respins;

B — Cu privire la aplicarea articolului 85 alineatul (3)

23. În această privință, susținerile reclamantei privesc, în esență, următoarele patru aspecte:

a) obligația impusă distribuitorilor SABA — comercianți cu ridicata și cu amănuntul — de a se asigura că revânzătorii cărora le furnizează aparate SABA sunt distribuitori autorizați și de a efectua un anumit număr de controale în această privință;

b) interdicția impusă comercianților cu ridicata SABA în Republica Federală Germania de a face livrări consumatorilor finali numiți și „instituționali”;

c) obligația impusă aceluiași comercianți cu ridicata atunci când livrează către consumatorii finali numiți „profesionali” de a se asigura că aceștia folosesc aparatele cumpărate exclusiv pentru rentabilitatea întreprinderii lor exceptând orice utilizare particulară;

d) obligația impusă comercianților cu ridicata de a coopera la dezvoltarea rețelei SABA încheind cu aceasta planuri de cumpărare convenite pentru fiecare semestru;

În opinia reclamantei, aceste elemente constituie restrângeri ale concurenței cărora Comisia le aplică exceptarea menționată la articolul 85 alineatul (3), deși acestea nu sunt indispensabile pentru a îndeplini, în prezentul caz, obiectivele acestei dispoziții și, de asemenea, compromit existența unor alte canale de distribuție, precum comerțanții cu ridicata în sistem self service — întemeiate pe o politică concurențială diferită;

24. Înainte de a aborda examinarea acestor susțineri, este necesar să se observe faptul că, în opinia Comisiei, cu toate că dispozițiile sistemului de distribuție selectivă menționat la articolul 2 din decizia atacată au făcut obiectul unei exceptări, în temeiul articolului 85 alineatul (3), nu rezultă însă că fiecare dintre elementele acestui sistem este incompatibil cu interdicția de la articolul 85 alineatul (1);

Dimpotrivă, reiese atât din motivele deciziei atacate, cât și din precizările aduse în cursul procedurii orale, că doar unele dintre aceste elemente ar constitui restrângeri ale concurenței pentru care acordarea unei exceptări era necesară;

În opinia părâtei, nu constituie restrângeri ale concurenței:

a) condițiile de autorizare ca distribuitor care se referă la calificarea profesională a distribuitorilor, la cunoștințele tehnice ale personalului de vânzări, la participarea comercianților cu ridicata din cadrul SABA la dezvoltarea rețelei de distribuție, la serviciul pentru clienți și la amenajarea localurilor de vânzare (Decizia nr. 28) și b)

interdicția de a face livrări consumatorilor finali numiți și „instituționali” (Decizia nr. 34);

Pe de altă parte, următoarele elemente ar intra sub incidența interdicției de la articolul 85 alineatul (1), dar ar putea beneficia de o exceptare: obligația impusă distribuitorilor de a verifica dacă revânzătorii cărora aceștia le fac livrări sunt autorizați de către SABA și obligația de a ține un registru al aparatelor vândute, numărul lor, precum și numele cumpărătorilor [Decizia nr. 11, literele (b) și (c) și Decizia nr. 29], precum și obligațiile impuse de contractele de cooperare (Decizia nr. 29);

25. Este necesar să se examineze dacă fiecare dintre elementele contestate de reclamantă a fost corect clasificat de către Comisie în ceea ce privește aplicarea sau neaplicarea interdicției de la articolul 85 alineatul (1) și, în cazul în care intră sub incidența acestei interdicții, atunci când Comisia, făcându-le să beneficieze de articolul 85 alineatul (3), a făcut o aplicare exactă a acestei ultime dispoziții;

1) *În ceea ce privește obligația impusă distribuitorilor SABA de a nu aproviziona în vederea revânzării decât comercianții cu ridicata și cu amănuntul autorizați*

26. Reclamanta susține că obligația impusă comercianților cu ridicata de a verifica personal, înainte de a face livrări unui revânzător, dacă acesta a fost efectiv autorizat de către SABA, în special ținând un registru și controlând în mod riguros numerele tuturor aparatelor SABA livrate, cu data vânzării și numele cumpărătorului, ar depăși cadrul necesar pentru asigurarea păstrării unei rețele selective și ar constitui o obligație incompatibilă cu structura comerțului cu ridicata în sistem self service;

27. Pentru a fi efectiv, orice sistem de comercializare întemeiat pe o selecție a punctelor de distribuție implică, în mod inevitabil, obligația pentru comercianții cu ridicata care fac parte din rețea de a nu aproviziona decât revânzători autorizați și, prin urmare, posibilitatea pentru producătorul interesat de a controla îndeplinirea acestei obligații;

Obligațiile acceptate în materie de control, atâta timp cât nu depășesc scopul urmărit, nu ar putea constitui în sine o restrângere a concurenței, dar constituie un accesoriu al obligației principale, la a cărei aplicare acestea contribuie;

Comisia a putut considera că obligațiile impuse în această privință prin angajament nu depășesc cerințele unui control corespunzător și constituie o sarcină normală pentru un comerciant cu ridicata, identificarea comercianților cu amănuntul aprovizionați și a produselor furnizate, atunci când este vorba de bunuri de consum durabile, corespunzând unei cerințe normale în exercitarea comerțului cu ridicata;

Dat fiind că obligațiile de control nu depășesc ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului lor, în măsura în care acestea urmăresc să garanteze respectarea condițiilor de autorizare în ceea ce privește criteriile de calificare profesională, acestea ies din sfera de aplicare a articolului 85 alineatul (1), pe când, în măsura în care garantează respectarea obligațiilor mai constrângătoare, acestea intră sub incidența articolului 85 alineatul (1), cu

excepția cazului în care acestea beneficiază, dacă este necesar, alături de obligația principală pe care o însoțesc, de exceptarea de la articolul 85 alineatul (3);

Conformitatea obligațiilor menționate anterior cu tratatul depinde, prin urmare, de evaluarea ce trebuie efectuată în ceea ce privește celelalte elemente criticate de către reclamantă;

2) În ceea ce privește interdicția de a face livrări directe către consumatorii finali instituționali

28. Comisia, cu toate că a obligat SABA să renunțe la impunerea, pentru comercianții cu ridicata, a interdicției de a livra consumatorilor finali profesionali, a admis păstrarea interdicției de a livra consumatorilor particulari, inclusiv marii consumatori finali numiți „instituționali” precum școli, spitale, cazărmi, administrații și alți clienți de aceeași natură;

Comisia consideră ca această limitare a domeniului de activitate aplicată comercianților cu ridicata, în afara faptului că aceasta ar fi conformă cu dispozițiile legislației germane, nu constituie o restrângere a concurenței în sensul articolului 85 alineatul (1) din tratat, deoarece ar corespunde separării funcțiilor de comerciant cu ridicata și de comerciant cu amănuntul și deoarece, în lipsa unei asemenea separări, cei dintâi ar profita de un avantaj concurențial nejustificat în raport cu cei din urmă, acest avantaj concurențial, nefiind conform cu prestațiile furnizate, nu ar fi protejat prin articolul 85;

29. Se știe că mai multe state membre au adoptat norme care implică obligații, în special sociale și fiscale, diferite pentru comerțul cu amănuntul și comerțul cu ridicata, astfel încât concurența ar fi denaturată în cazul în care comercianții cu ridicata, ale căror costuri sunt în general proporțional mai mici în special datorită etapei de comercializare în care aceștia operează, concureau cu comercianții cu amănuntul în etapa de vânzare cu amănuntul și, în special, în etapa aprovizionării consumatorilor particulari;

Considerând că această separare a funcțiilor este, în principiu, conformă cu principiul nederaturării concurenței, Comisia nu a încălcat articolul 85 alineatul (1);

Reclamanta nu contestă de altfel acest punct de vedere și afirmă chiar că sistemul său de vânzări este organizat astfel încât să respecte această distincție, dar susține că livrarea directă către consumatorii finali importanți numiți „instituționali” este cuprinsă în funcția de comerciant cu ridicata;

Reclamanta invocă în această privință termenii de la articolul 2 alineatul (2) din Directiva Consiliului din 25 februarie 1964 privind realizarea libertății de stabilire și a libertății de a presta servicii referitoare la activitățile în domeniul comerțului cu ridicata conform cărora: „în sensul prezentei directive, exercită o activitate aparținând comerțului cu ridicata orice persoană fizică sau juridică care, în mod obișnuit sau profesional, cumpără mărfuri în numele său sau pe cont propriu și le revinde fie la alți comercianți, cu ridicata sau cu amănuntul, fie la operatori, utilizatori profesionali sau utilizatori pe scară largă.”.

30. Această directivă oferă o definiție a funcției de comerciant cu ridicata în vederea aplicării normelor tratatului cu privire la libertatea de stabilire și la libertatea de a presta servicii, dar nu ar putea fi interpretată în sensul că urmărește să rezolve problemele privind concurența menționate la articolul 85;

Cu toate că este indiscutabil faptul că pentru numeroase produse, precum cele alimentare, unii utilizatori particulari, precum instituțiile, cumpără cantități semnificative, caracterul lor instituțional nu implică faptul că acestea dețin calitatea de utilizatori importanți pentru orice fel de produse;

Considerând că, pentru produsele fabricate de SABA, nu trebuia făcută deosebirea între diferitele tipuri de consumatori finali alții decât profesionali, Comisia nu și-a depășit puterea de apreciere în acest domeniu;

Acest lucru este valabil cu atât mai mult cu cât reclamantei îi revine, în orice caz, demonstrarea faptului că, în sectorul electronicii de divertisment, aceasta este sau a fost abordată de către alți consumatori particulari non profesionali având caracter instituțional în vederea unor livrări semnificative, dar că aceasta nu a adus nici un element de probă în sprijinul afirmației sale în această privință;

3) În ceea ce privește obligația impusă comercianților cu ridicata atunci când aprovizionează consumatorii finali profesionali de a se asigura că aparatele SABA cumpărate vor fi utilizate în scopuri profesionale

31. În conformitate cu alineatul (15) din decizia atacată, „în baza declarației de angajament de distribuție impusă comercianților SABA [punctul 2 alineatul (2)], se interzice, de asemenea, comercianților SABA germani să livreze, pe teritoriul Republicii Federale Germania și în Berlinul de Vest, aparate SABA către consumatorii finali, cu excepția cazului în care aceștia:

— pot face dovada că desfășoară o activitate industrială sau comercială,

— utilizează produse SABA doar în scopuri profesionale care pot contribui la rentabilitatea întreprinderii și semnează o declarație, prescrisă de SABA, care garantează respectarea acestei obligații, dovedind în mod obiectiv scopurile profesionale citate anterior și excluzând orice altă utilizare și orice vânzare ulterioară”;

32. Din aceste considerații reiese că, în cursul etapei administrative a litigiului, Comisia a recunoscut, în conformitate cu teza susținută de Metro, că interdicția aplicată comercianților SABA de a vinde comercianților cu amănuntul care nu aparțin sectorului electronicilor de divertisment, dar care doresc să cumpere aparate SABA pentru a le utiliza în scopuri profesionale în cadrul societății lor, nu era conformă cu articolul 85 alineatul (1) și nu trebuia să beneficieze de o exceptare în temeiul articolului 85 alineatul (3);

Această eliminare a unei restrângeri necorespunzătoare a concurenței trebuie, cu toate acestea, să se împace cu respectarea interdicției aplicate comercianților cu ridicata de a face livrări consumatorilor finali în vederea satisfacerii nevoilor particulare ale acestora;

Prin urmare, producătorul are dreptul de a controla respectarea acestei obligații, necesară păstrării structurii sistemului său de distribuție în două etape, dat fiind că în caz contrar nu ar putea solicita comercianților cu amănuntul pe care îi autorizează furnizarea serviciilor necesare pentru buna funcționare a unui sistem de distribuție selectivă;

Reclamanta afirmă, fără a aduce, cu toate acestea, elemente de probă concludente, că obligațiile de control prevăzute în această privință în declarațiile de angajament sunt incompatibile cu cerințele unui comerț cu ridicata în sistem self service și ar contribui astfel la eliminarea acestei forme de concurență;

33. În conformitate cu informațiile furnizate de către reclamanta însăși, comerțul cu ridicata în sistem self service este întemeiat în special pe faptul că accesul la locurile de vânzare este rezervat exclusiv posesorilor unui card personal, care permite nu doar identificarea numelui clientului, dar și verificarea dacă este vorba de o persoană fizică sau juridică care administrează o întreprindere comercială, artizanală sau industrială;

De asemenea, pentru a se conforma legislației germane, cel puțin în sectorul „non food”, se efectuează un control, înainte de ieșirea mărfurilor, pentru a se asigura că este vorba de cumpărături efectuate fie în scopul revânzării, fie în scopul utilizării profesionale în cadrul întreprinderii cumpărătorului, fiind exclusă orice utilizare în scop personal;

Operațiunile de verificare impuse prin declarația de angajament au în esență aceeași sferă de aplicare, cu excepția faptului că declarația obligă comerciantul cu ridicata să solicite cumpărătorului să semneze o declarație care să confirme faptul că marfa va fi utilizată în scop profesional;

În aceste condiții, nu rezultă faptul că această cerință suplimentară, ținând seama de posibilitățile de abuz pe care le prezintă în sine extinderea posibilităților de vânzare în alte scopuri decât revânzarea, nu este rezonabilă și ar constitui un obstacol serios și incompatibil cu natura însăși a comerțului cu ridicata în sistem self service;

Acest lucru este valabil cu atât mai mult cu cât obligația impusă nu cuprinde și obligația de a se asigura personal de îndeplinirea obligațiilor asumate de către cumpărători;

4) În ceea ce privește obligația impusă comercianților cu ridicata de a coopera la dezvoltarea rețelei de distribuție SABA prin semnarea unor contracte de cooperare

34. Admiterea în calitate de comerciant cu ridicata al SABA în Republica Federală Germania și Berlinul de Vest, în conformitate cu punctul 9 al deciziei, se supune următoarelor condiții: „SABA a declarat Comisiei că este dispusă în principiu să-și livreze produsele în Republica Federală Germania și în Berlinul de Vest către toți comercianții cu ridicata:

a) care exercită un comerț specializat, și anume comercianții care realizează peste 50% din cifra lor de afaceri din vânzarea de aparate radio, televizoare și magnetofone sau alte articole electrice sau care au deschis un raion special pentru vânzarea cu ridicata de aparate radio, televizoare și magnetofone, a căror cifră de afaceri este comparabilă cu cifra de afaceri a unui comerciant cu ridicata specializat în produse electronice de divertisment;

b) care contribuie la instituirea sau la consolidarea rețelei de distribuție a SABA;

c) care participă la serviciul cu clienții al SABA și care sunt, în special, în măsură să asigure serviciul tehnic pentru clienți și să ofere consultanță acestora în mod competent datorită unui personal calificat;

d) care semnează contractul de cooperare al SABA;

e) care semnează declarațiile de angajament ale SABA și care respectă distribuția impusă prevăzută de acestea;

35. În opinia reclamantei, obligațiile de la litera (a) (comerț specializat sau raion special), de la litera (b) (consolidarea rețelei SABA) și (d) (contracte de cooperare) constituie restrângeri ale concurenței interzise în temeiul articolului 85 alineatul (1), iar Comisia nu putea să acorde exceptarea pe baza articolului 85 alineatul (3), condițiile pentru o asemenea exceptare nefiind îndeplinite;

a) în ceea ce privește obligația de a deschide un raion special și de a realiza o cifră de afaceri comparabilă cu cifra de afaceri a unui comerciant cu ridicata specializat

36. Cu toate că această dublă condiție nu este menționată în mod expres în diferitele texte de angajament înaintate Curții (EWG-Verpflichtungsschein SABA-Großhändler; Verpflichtungsschein Vertriebsbindung SABA-Großhändler Deutschland; EWG-Verpflichtungsschein SABA - Facheinzelhändler; Kooperationsvertrag), rezultă că aceasta a fost formulată în cursul examinării plângerii înaintate de Metro, în special într-o scrisoare a SABA din 20 februarie 1975 al cărei conținut a fost comunicat reclamantei la 5 martie 1975;

Reiese că este vorba de o condiție impusă autorizării distribuitorilor SABA atunci când este vorba de comercianți cu ridicata nespecializați și care face parte din ansamblul sistemului de distribuție aprobat de către Comisie;

Este necesar să se examineze sfera de aplicare atât în raport cu alineatul (1), cât și cu alineatul (3) al articolului 85;

37. Obligația impusă comercianților cu ridicata nespecializați de a deschide un raion special pentru produsele electronice de divertisment poate garanta vânzarea în bune condiții a produselor în cauză și nu constituie, prin urmare, o restrângere a concurenței în sensul articolului 85 alineatul (1);

Pe de altă parte, obligația de a realiza o cifră de afaceri comparabilă cu cifra de afaceri a unui comerciant cu ridicata specializat depășește cerințele impuse de criteriile calitative specifice unui sistem de distribuție selectivă și trebuie, prin urmare, să fie examinat în temeiul articolului 85 alineatul (3);

38. Cu toate acestea, această obligație se confundă, în prezentul caz, cu obligația, reluată în contractele de cooperare, de a realiza o cifră de afaceri corespunzătoare, astfel încât trebuie să fie examinată împreună cu contractele respective;

b) În ceea ce privește obligațiile de la litera (b) (contribuirea la dezvoltarea rețelei de distribuție) și de la litera (d) (semnarea unor contracte de cooperare)

39. Obligațiile de la litera (b), și anume contribuirea la instituirea și dezvoltarea rețelei de distribuție, și cele de la litera (d), și anume semnarea unor contracte de cooperare prin care comerciantul cu ridicata se angajează să realizeze o cifră de afaceri considerată satisfăcătoare de către SABA și care implică angajamente de cumpărare pe o perioadă de șase luni, precum și obligații de depozitare, depășesc atât obligațiile normale de exercitare a comerțului cu ridicata, cât și cerințele unui sistem de distribuție selectivă bazat pe criterii calitative;

Aceste obligații leagă puternic distribuitorii autorizați de SABA și pot duce la excluderea întreprinderilor care, deși îndeplinesc condițiile calitative de admitere, nu sunt în măsură sau nu sunt dispuse să se supună acestor obligații și pot duce astfel, în mod indirect, la o limitare a numărului și a amplasării punctelor de distribuție;

Prin urmare, acestea nu pot fi exceptate de la interdicția de la articolul 85 alineatul (1) decât în cazul în care sunt îndeplinite condițiile de la articolul 85 alineatul (3);

40. Cu toate acestea, conform Comisiei (decizia nr. 28), obligația impusă comercianților cu ridicata de „a participa la dezvoltarea rețelei de distribuție” nu constituie o restrângere a concurenței care intră în sfera de aplicare a articolului 85 alineatul (1);

Această apreciere nu ia în considerare sfera de aplicare a acestei dispoziții, funcția unui comerciant cu ridicata nefiind promovarea producției unui anumit producător, ci asigurarea, în ceea ce privește comerțul cu amănuntul, a unei aprovizionări care să profite de concurența între producători, astfel încât angajamentele unui comerciant cu ridicata care își limitează libertatea în această privință constituie restrângeri ale concurenței;

Această apreciere inexactă nu are, cu toate acestea, ca efect vicierea deciziei atacate, deoarece reiese că obligația de a participa la dezvoltarea rețelei de distribuție a SABA se confundă cu obligațiile enumerate în contractul de cooperare pe care Comisia le-a considerat drept o restrângere a concurenței admisibilă doar în cadrul articolului 85 alineatul (3);

Prin urmare, trebuie să se examineze dacă sunt îndeplinite aceste condiții;

41. „Contractul de cooperare” ce trebuie încheiat între SABA și comerciantul cu ridicata presupune:

1) în sarcina SABA, obligații de ordin general (consultări cu asociațiile de comercianți cu ridicata ai SABA cu privire la chestiunile care prezintă interes pentru relațiile comerciale bilaterale, informare pe plan tehnic, cooperare financiară);

2) în sarcina SABA, servicii mai specifice (cooperare în materie de publicitate, rambursarea serviciilor referitoare la garanții);

3) dispoziții care stabilesc obligații pentru cele două părți în ceea ce privește contractele de livrare;

Acest contract cuprinde pentru comercianții cu ridicata ai SABA angajamentul de a încheia, cu cel puțin șase luni înainte, contracte de livrare cu SABA cu privire la un volum al produselor care să țină seama de creșterea probabilă a pieței interne a electronicelor de divertisment într-un mod adecvat pentru ambele părți, precum și de obligațiile de depozitare;

De asemenea, comerciantul cu ridicata SABA se angajează să realizeze o cifră de afaceri „corespunzătoare” (ein angemessener Umsatz) cu produse SABA;

În ceea ce o privește, SABA se angajează să le plătească comercianților cu ridicata o primă anuală calculată la valoarea netă a facturilor și a cărei valoare variază între 0 și 2%, în funcție de gradul de realizare a angajamentelor acceptate în contractul de livrare;

Acordarea acestei „prime” este, de asemenea, combinată cu acordarea unei prime „de gestiune previzională” anuală acordată pentru acceptarea a 100% sau a peste 95% dintre propunerile de livrare elaborate de către SABA, de îndată ce contractul de livrare bazat pe aceste propuneri este executat;

42. Articolul 85 alineatul (3) condiționează acordarea exceptării de la interdicția de la articolul 85 alineatul (1) de următoarele cerințe: 1) acordul să contribuie la îmbunătățirea producției sau a distribuției produselor ori la promovarea progresului tehnic sau economic, 2) acesta să asigure consumatorilor o parte echitabilă din profitul care rezultă; 3) acesta să nu impună restricții care nu sunt indispensabile pentru atingerea acestor obiective; 4) acesta să nu ofere întreprinderilor interesate posibilitatea de a elimina concurența pentru o parte semnificativă a produselor în cauză;

43. În ceea ce privește prima condiție enunțată anterior, încheierea de contracte de livrare pentru o durată de șase luni, ținând seama de creșterea probabilă a pieței, trebuie să permită asigurarea unei anumite stabilități în aprovizionarea cu produsele în cauză, de unde trebuie să rezulte o acoperire mai potrivită a nevoilor celor care se aprovizionează la comerciantul cu ridicata și, din cauza duratei relativ scurte a acestor contracte de livrare,

un grad de flexibilitate care să permită adaptarea producției la nevoile schimbătoare ale pieței;

Se asigură astfel o distribuție mai regulată care este atât în beneficiul producătorului care participă la extinderea prevăzută a pieței produsului în cauză, al comerciantului cu ridicata care are aprovizionarea garantată, cât și în beneficiul întreprinderilor care se aprovizionează de la comerciantul cu ridicata prin faptul că gama de produse disponibile se lărgeste;

O altă îmbunătățire a distribuției constă în clauza din contractul de cooperare care obligă SABA să plătească comercianții cu ridicata pentru serviciile desfășurate sub garanție și să livreze piesele de schimb necesare pentru a face reparațiile sub garanție;

De asemenea, încheierea de programe de livrare pentru o durată rezonabilă constituie, în ceea ce privește păstrarea forței de muncă, un factor stabilizator a cărui promovare se încadrează, în temeiul îmbunătățirii condițiilor generale de producție, în special în cazul unei conjuncturi economice defavorabile, la obiectivele care pot fi urmărite în temeiul articolului 85 alineatul (3);

44. În al doilea rând, trebuie să se analizeze dacă restricțiile impuse comercianților cu ridicata prin contractul de cooperare sunt indispensabile pentru a atinge obiectivele urmărite;
45. În lipsa unor angajamente care să acopere o anumită perioadă relațiile între producător și comerciantul cu ridicata autorizat nu ar putea să se desfășoare decât sub forma unor relații ocazionale care nu ar permite atingerea stabilității necesare pentru a permite comercianților cu ridicata specializați și producătorilor să își asume celelalte obligații care garantează o aprovizionare îmbunătățită;

Considerând că, prin limitarea la șase luni a perioadei contractului de livrare, contractul de cooperare se situa în limitele necesarului, Comisia nu a depășit neapărat marja de apreciere care îi revenea în acest domeniu;

46. În conformitate cu articolul 85 alineatul (3), acordul de restrângere a concurenței trebuie, pentru a putea beneficia de exceptare, nu doar să îmbunătățească distribuția produselor, ci să rezerve consumatorilor o parte echitabilă a profitului care rezultă;
47. În conformitate cu decizia atacată, condițiile de aprovizionare care rezultă pentru comercianții cu ridicata din contractul de cooperare pot avantaja în mod direct consumatorii prin faptul că asigură o aprovizionare continuă și o ofertă mai bogată de mărfuri din partea comercianților cu amănuntul către consumatorii finali particulari;

De asemenea, concurența acerbă care ar exista în sectorul produselor electronice de divertisment ar exercita o presiune suficientă pentru a determina SABA și comercianții cu ridicata să transfere utilizatorilor avantajele care decurg din raționalizarea producției și a distribuției rezultând din contractele de cooperare;

48. O aprovizionare regulată constituie, în speță, un avantaj suficient pentru consumatori pentru a putea fi considerat drept o parte echitabilă a profitului care rezultă din îmbunătățirile provocate de restrângerea concurenței admise de către Comisie;

Chiar dacă nu este sigur că poate fi considerată ca răspunzând cerinței în această privință de la articolul 85 alineatul (3), presupunerea că presiunea concurențială ar fi suficientă pentru ca SABA și comercianții cu ridicata să transfere asupra consumatorilor o parte a profitului care rezultă din raționalizarea rețelei de distribuție, acordarea exceptării poate, cu toate acestea, în speță, să fie considerată ca suficient de justificată de avantajul pe care consumatorii îl obțin dintr-o aprovizionare îmbunătățită;

49. În cele din urmă, este necesar să se examineze dacă obligațiile cuprinse în contractul de cooperare nu oferă întreprinderilor interesate posibilitatea de a elimina concurența pentru o parte semnificativă a produselor în cauză;

50. Din considerațiile anterioare, rezultă că acele condiții impuse de către SABA pentru autorizarea drept comerciant cu ridicata pot, într-o mare măsură, să fie îndeplinite cu ușurință de către comercianții cu ridicata în sistem self service;

În cazul în care, dimpotrivă, planurile de cumpărare pe care comercianții cu ridicata sunt obligați să le respecte în contractul de cooperare constituie, cel mai probabil, un element străin metodelor proprii acestui canal de distribuție, nu rezultă că, în sectorul special al produselor electronice de divertisment, să pună în balanță, pe de o parte, necesitatea contractelor de cooperare pentru a asigura rețelei de distribuție SABA, în special în privința comercianților cu ridicata specializați, o coerență suficientă și, pe de altă parte, dificultățile surmontabile care rezultă pentru comercianții cu ridicata în sistem self service și preferându-le pe cele dintâi, Comisia ar fi depășit marja de apreciere care îi aparține în acest domeniu;

Situația ar putea fi alta în cazul în care, în special printr-o multiplicare a rețelelor de distribuție selectivă cu un conținut asemănător celui al SABA, comercianții în sistem self service ar fi efectiv eliminați ca distribuitori în sectorul electronicilor de divertisment;

Cu toate acestea, din considerațiile anterioare rezultă că nu aceasta era situația în momentul adoptării deciziei în litigiu;

Astfel această decizie nu este neapărat întemeiată pe o apreciere eronată a condițiilor economice în care se efectuează concurența în sectorul în cauză;

51. Prin urmare, acțiunea trebuie să fie respinsă;

Cu privire la cheltuielile de judecată

52. În temeiul articolului 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată la plata cheltuielilor de judecată;

În conformitate cu al doilea paragraf al acestei dispoziții, în cazul în care mai multe părți cad în pretenții, Curtea hotărăște cu privire la împărțirea cheltuielilor;

Întrucât reclamanta a căzut pretenții, trebuie obligată la plata cheltuielilor de judecată, intervenienta SB-Verband suportând cheltuielile determinate de intervenția sa;

pentru aceste motive,

CURTEA,

hotărăște:

- 1) **Respinge acțiunea;**
- 2) **Intervenienta SB-Verband suportă cheltuielile determinate de intervenția sa;**
- 3) **Reclamanta suportă restul cheltuielilor de judecată.**

Kutscher

Pescatore

Sorensen

Mackenzie Stuart

Bosco

Donner

O'Keeffe

Mertens de Wilmars

Touffait

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 25 octombrie 1977.

Grefier

A. Van Houtte

Președinte

H. Kutscher